

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ НА ОСНОВІ КРАЩОЇ СВІТОВОЇ ПРАКТИКИ

©2023 КОРОЩЕНКО М. М.

УДК 35.078
JEL: D78; M19

Корощенко М. М. Шляхи підвищення ефективності публічної політики в Україні на основі кращої світової практики

У статті розглянуто шляхи підвищення ефективності публічної політики в Україні на основі кращої світової практики, якою є модель *New Public Management*, що довела свою ефективність. Під час роботи над статтею для досягнення мети дослідження застосовувалися теоретичні методи дослідження, які включали: аналіз літературних першоджерел, узагальнення, синтез наукового матеріалу, порівняльний аналіз. Установлено, що публічна політика є складним процесом, який включає сукупність ідей, принципів, інструментів, які безпосередньо впливають на державу та суспільство. Розглядаючи проблему підвищення ефективності публічної політики в Україні, автор досліджує кращу світову практику, вказує на те, що сучасна світова парадигма публічної політики формується в контексті моделі *New Public Management*. Ця модель характеризується кардинальним переглядом традиційного місця держави в житті суспільства, оскільки віддає пріоритет підходу до держави як до інституції, основною функцією якої є надання суспільно значущих послуг. За такого підходу держава та її органи стають більш чутливими та чуйними до потреб суспільства, прагнуть надавати якісніші послуги та краще піклуються про публічні блага. Для України ця модель публічної політики є найбільш перспективною, оскільки вона дає можливість усунути від управлінської практики олігархічні структури, зменшити корупцію, підвищити ефективність державних фінансів.

Ключові слова: публічна політика, модель, ефективність, держава, суспільство, управління, взаємодія.

Табл.: 1. **Бібл.:** 15.

Корощенко Микола Миколайович – здобувач ступеня доктора філософії, начальник кафедри «Кораблеводіння та штурманського озброєння», Інститут Військово-Морських Сил Національного університету «Одеська морська академія» (вул. Дідріхсона, 8, корпус 5, Одеса, 65029, Україна)
E-mail: knn-555@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3445-2297>

UDC 35.078
JEL: D78; M19

Koroshchenko M. M. Ways to Improve the Efficiency of Public Policy in Ukraine Based on Best Global Practice

The article discusses ways to increase the effectiveness of public policy in Ukraine based on the best global practice, which is the *New Public Management* model, which has proven its effectiveness. During the work on the article, theoretical research methods were used to achieve the research goal, which included: analysis of literary primary sources, generalization, synthesis of scientific material, comparative analysis. It has been determined that public policy is a complex process that includes a set of ideas, principles, and tools that create a direct impact on the State and society. Considering the problem of increasing the effectiveness of public policy in Ukraine, the author examines the best global practice, points out that the modern world paradigm of public policy is formed in the context of the *New Public Management* model. This model is characterized by a radical revision of the traditional place of the State in the life of society, as it prioritizes the approach to the state as an institution whose main function is the provision of socially significant services. With this approach, the State and its bodies become more sensitive and responsive to the needs of society, strive to provide better services and take better care of public goods. For Ukraine, this model of public policy is the most promising, as it provides opportunities to eliminate oligarchic structures from management practices, reduce corruption, and increase the efficiency of public finances.

Keywords: public policy, model, efficiency, State, society, management, interaction.

Tabl.: 1. **Bibl.:** 15.

Koroshchenko Mykola M. – Graduate of the degree of Doctor of Philosophy, Head of the Department of Navigation and Navigational Armament, Institute of Naval Forces of the National University "Odesa Maritime Academy" (building 5, 8 Didrikhsona Str., Odesa, 65029, Ukraine)

E-mail: knn-555@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3445-2297>

Як зазначається в Розпорядженні Кабінету Міністрів «Деякі питання реформування державного управління України», належне врядування є одним із основних факторів конкурентоспроможності держави, розвитку її економіки та передумовою європейської інтеграції. Реформування державного управління передбачає підвищення ефективності надання адміністративних та інших публічних послуг за зручними та зрозумілими процедурами [1].

Вирішення проблем належного врядування в Україні, розробки та впровадження ефективної моделі публічної політики в наш час ускладнюється тим, що Україна знаходиться у стані війни, тож основна увага держави сконцентрована на підвищенні обороноздатності країни та вирішенні надскладних проблем геополітичного характеру.

Разом із тим внутрішня політична ситуація в країні потребує того, щоб органи державної влади,

незважаючи на надскладні умови їх функціонування, постійно дбали про підвищення власної ефективності, що стає запорукою єдності суспільства та держави, без якої перемога над ворогом неможлива.

Відповідно, актуальним завданням, що має бути вирішене наукою державного управління, стає пошук найбільш ефективної моделі публічної політики, яка відповідає найкращим світовим зразкам і здатна об'єднати суспільство, створити ефективну систему взаємодії між державою та громадянином.

У науковій літературі публічна політика трактується по-різному. Першим напрямом вивчення публічної політики є її співвіднесення із проблемами практики управління, коли вона трактується як: «сукупність дій уряду від сигналів про наміри до кінцевих результатів»; «сукупність заходів, які здійснюють уряди з метою економічного зростання та розвитку суспільства» [13]. Інші автори розуміють публічну політику в контексті загальних принципів державного менеджменту, вказуючи на те, що публічна політика уособлює: «принципи, які керують діями держави, спрямованими на досягнення певних цілей» [7].

Інституціональний підхід трактує публічну політику як «основу державної політики, її окремий напрям, який створює організаційну єдність державного управління, розробляючи національні закони та нормативні акти. Публічна політика вважається сильною, коли вона ефективно та результативно вирішує проблеми держави та суспільства, служить і підтримує державні установи та стимулює громадянську активність [10].

Підсумовуючи, зазначимо, що публічна політика є складним процесом, що включає певну сукупність ідей, принципів, інструментів, які чинять безпосередній вплив на державу та суспільство. Перелічені вище дослідники публічної політики використовують набір евристичних засобів, теорій і методологічних підходів, які допомагають зробити процес осмислення публічної політики більш зрозумілим і більш конкретним.

Незважаючи на те, що проблематика публічної політики достатньо повно розглянута в науковій літературі, для нашої держави актуальним залишається пошук оптимальної моделі цієї політики на підставі вивчення кращих світових зразків та визначення тих проблем, які перешкоджають підвищенню її ефективності. Отже, *метою* цієї статті є осмислення шляхів підвищення ефективності публічної політики на основі вивчення кращої світової практики.

Розглядаючи проблему підвищення ефективності публічної політики в Україні на основі кращої світової практики, зазначимо, що сучасна світова парадигма публічної політики формується в контексті моделі New Public Management, яка з'являється на початку 1990-х років ХХ століття на фоні потреби у «структуруванні результатів наукової дискусії про сучасні зміни в організації та управлінні виконавчої влади» [11].

Увитоків цієї дискусії знаходяться дослідження Макса Вебера, які стосувалися проблем ефективності держави та державного управління. М. Вебер вважав, що публічне управління є відмінною рисою існування всіх цивілізованих націй, а створення висококваліфікованих адміністративних, виконавчих або директивних управлінських структур перетворило публічне управління на окрему професію – державну службу, яка є відокремленою системою державного управління, відмінна за своїм функціональним призначенням від інших органів, що обслуговують державу, таких як армія, судова система та поліція, оскільки державний службовець належить до групи осіб, які безпосередньо зайняті в управлінні внутрішніми аспектами розвитку держави, виконуючи функції, які не є юридичними, військовими чи поліцейськими. Як вважав М. Вебер, саме публічне управління є тією основою, навкруги якої формується особливий клас – бюрократія, яка, фактично, утворює не тільки професійну групу, але і коло осіб, які поєднані власними інтересами, що не завжди збігаються із інтересами держави, особливою етикою та особливим відчуттям власної ролі в суспільному розвитку [15].

На думку вченого, бюрократія виконує функцію стабілізації (гомеостазису) соціального організму на кшталт структурного функціоналізму. Основна функція бюрократичної структури – це раціоналізація соціальної дії акторів, приведення їх активності у відповідність до завдань індустріальної системи, гармонізація соціальної взаємодії загалом. Інакше кажучи, бюрократія перетворює невпорядкований рух соціальних суб'єктів на цілеспрямовану діяльність, забезпечуючи рівновагу соціальних структур капіталістичного суспільства [15].

Отже, вже роботи М. Вебера дають підстави стверджувати, що сфера публічного управління завжди ґрунтується на існуванні особливої соціальної групи, якою є бюрократія, і від того, наскільки ця група здатна вирішувати завдання державного управління та втілювати стратегічні плани розвитку держави, залежить ефективність усього механізму публічного управління.

Фактично із досліджень М. Вебера почалося усвідомлення того, яким чином можливо створити ефективний, дієвий бюрократичний апарат, який здатен задовольняти потреби суспільства та виконувати стабілізавальну роль у державі.

Розвиваючи теоретичну концепцію М. Вебера, вченими були створено три варіанти управлінської концепції. Управлінська парадигма розглядалася, по-перше, як сукупність політичних уявлень про організацію та функціонування виконавчої влади та державної служби; по-друге, як академічна дисципліна, що вивчає практику управління державною службою; по-третє, як комплекс практичних заходів, здійснених у ході адміністративних реформ [5]. Саме в межах третьої парадигми виникла концепція New

Public Management, зміст якої змінювався протягом 90-х років минулого століття. Якщо спочатку термін використовувався «як умовне позначення для комплексу подібних адміністративних доктрин», то надалі діапазон визначень значно розширився, і розуміння New Public Management стало більш раціональним, маючи на увазі його осмислення як модель управління, в якій поєднуються ринкові економічні підходи, теорія «сервісної держави» та соціальні концепції державного управління [4].

При цьому більшість експертів пов'язують появу нового державного менеджменту з адміністративними реформами, що розгорнулися у 80–90-ті роки ХХ ст., передусім у таких країнах, як Велика Британія, Нова Зеландія, Австралія, США, Канада, де спочатку були проведені адміністративні реформи, і тільки згодом ці перетворення були трансформовані у сферу державного управління [7].

Для досягнення поставленої мети реформатори сконцентрувалися на організаційних аспектах управління, намагаючись зробити його більш економічним, енергійним та ефективним [6].

У роботі [9] визначено, що держава, організована на менеджерських засадах, зазвичай виконує такі функції:

- 1) сприяє розвитку конкуренції між виробниками та постачальниками суспільно-корисних послуг, якими можуть виступати як державні інституції, так і приватні організації, надаючи всім платникам податків широкі права у виборі постачальників державних послуг, які стають «споживачами», що обумовлює включення в систему державного управління ринкового підходу, в центрі якого знаходиться боротьба за «споживача»;
- 2) розвиває систему громадського контролю за діяльністю владних структур, передаючи контрольні повноваження представникам місцевого самоврядування, громадським організаціям, ЗМІ;
- 3) контролює бюджетні витрати та оцінює ефективність використання фінансових ресурсів не у зв'язку із обсягами витрат, а за отриманими результатами, а також оцінює роботу установ не за витратами (виконання бюджету), а за результатами;
- 4) відходить від бюрократичного стилю управління, надаючи перевагу інструментам New Public Management, ставить у пріоритет не положення інструктивних документів, а місію служіння суспільству, що витікає із ідей сервісної держави, керується у процесі здійснення діяльності насамперед цілями (місією), а не інструкціями;
- 5) активно використовує інструменти приватизації об'єктів державного сектора економіки,

знижуючи навантаження на бюджет і підвищуючи ефективність управління державним (комунальним) майном, стимулює контрактні форми взаємодії та державно-приватне партнерство;

- 6) приділяє увагу питанням поповнення бюджетів за рахунок економічної діяльності органів державного управління, надаючи їм право заробляти гроші, формуючи перелік платних послуг, що можуть надаватися населенню;
- 7) формує «гнучку систему управління», яка надає можливість комплексно вирішувати суспільні проблеми, не тільки надаючи населенню відповідні послуги, але й створюючи механізми та підходи, що сприяють вирішенню суспільно значущих проблем у сферах ЖКГ, освіти, охорони здоров'я тощо на основі співпраці державних інституцій та приватних організацій.

Таким чином, основна ідея New Public Management полягає в тому, щоб перетворити систему управління в механізм, що ефективно працює, в центрі якого будуть знаходитися не потреби самої держави, яка функціонує для досягнення власних завдань та цілей, а людини – громадянина, який стає учасником процесів управління, отримує якісні послуги, має умови, необхідні для саморозвитку.

Відповідно формується принциповий підхід до управління, коли держава відходить від ієрархічної бюрократичної моделі управління, надаючи переваги «новому менеджризму», який бере на озброєння принципи приватизації, конкуренції, громадського контролю, фінансової незалежності та відповідальності за витрачання коштів, економії ресурсів, маркетингу, постійної комунікації із суспільством, стимулювання громадської активності. Отже, виникає нова модель управління, що суттєво відрізняється від традиційно-бюрократичного підходу [2] (табл. 1).

Наведені моделі суттєво відрізняються, що тягне за собою їх конкуренцію та з'ясування питання стосовно їх ефективності та дієвості. Зазначимо в цьому контексті, що світовий досвід переконливо довів перевагу New Public Management, враховуючи, що саме ця модель управління функціонує в країнах ЄС і є значно більш привабливою для суспільства, ніж управління, засноване на бюрократичних підходах. Окрім цього, New Public Management довів і свою ефективність, закладаючи новий зміст у само поняття «ефективність», яке розглядається як рішення, прийняте на підставі раціональної процедури, що спрямована на зменшення ресурсних витрат державного управління.

Отже, досліджена нами модель є дійсно ефективною, оскільки, по-перше, вона значно спрощує процеси взаємодії між державою, що надає послуги, та громадянином, який ці послуги отримує; по-друге,

Відмінності традиційно-бюрократичного підходу та New Public Management

Критерії порівняння	Характеристика підходів	
	Традиційно-бюрократичний підхід	New Public Management
Переважні інтереси	Фіксація на захисті інтересів держави	Фіксація на захисті інтересів суспільства
Роль громадянина	У центрі управлінської моделі знаходиться громадянин – працівник і платник податків	У центрі управлінської моделі знаходиться громадянин – споживач державних послуг
Витрачання ресурсів	Обсяги витрачених ресурсів	Результати витрачання ресурсів
Управлінські процеси та процедури	Постійність управлінських підходів та процедур	Гнучкість управлінських підходів та процедур
Контроль	Самоконтроль, який виконують уповноважені державні органи	Громадський контроль

впровадження даної моделі здатне зменшити витрати на державне управління, що нині є найважливішим аспектом державно-управлінської діяльності в Україні.

Вивчення наукових праць [3; 7; 12] дозволило сформулювати спектр проблем, які нині перешкоджають впровадженню концепції New Public Management у світову практику формування «публічної політики» і вельми актуальні для України:

1. Відсутність у державному апараті належної кількості спеціалістів з відповідною кваліфікацією, здатних реалізувати складні проекти в межах адміністративних реформ.
2. Стийке становище політичних еліт перешкоджає процесу надання широких повноважень органам державного управління у сфері впровадження нових підходів до управління, нових технологій управлінської діяльності.
3. Однією з перешкод для впровадження концепції New Public Management є проблеми, пов'язані із корупцією, захистом права власності, відсутністю реального контролю з боку суспільства за діяльністю органів влади та реальною відповідальністю влади перед суспільством за ті рішення та дії, які входять в коло публічної політики.
4. Велика кількість бюрократичних процедур, які й досі формують загальну картину державно-управлінської діяльності, гальмують процеси впровадження концепції New Public Management. У країнах, що розвиваються, цей процес зводиться лише до розробки формальних правил через існування потужної бюрократичної системи, що ускладнює прийняття та реалізацію політичних рішень.
5. У країнах, що розвиваються, зокрема в Україні, громадянське суспільство не виявляє суттєвої активності, коли йдеться про проведення адміністративних реформ; українське суспільство в переважній більшості не висуває претензій до якості держпослуг, віддаючи цю

проблему найбільш активним громадянам і ЗМІ.

6. Упровадження контрактної системи, що є фундаментальною засадою економічної діяльності держави, може мати лише формальний характер через зрощення бюрократичного та політичного апаратів. Незалежно від запровадження контрактної системи вищий менеджмент великих підприємств вважає за краще вирішувати економічні проблеми політичним шляхом, лобіюючи свої інтереси в уряді. Таким чином, конкурси та аукціони на розміщення держзамовлення зводяться до формальності, а економічна діяльність держави втрачає ефективність.

Вирішення зазначених проблем є важливим завданням держави, і навіть у воєнний час українська влада має закласти підвалини для впровадження досліджуваної моделі публічної політики. Світовий досвід свідчить, що низка країн, що розвиваються, мають вже позитивний досвід впровадження моделі New Public Management, і цей досвід доцільно вивчати з тим, щоб отримати стратегічні орієнтири для реформування. Вивчення існуючих підходів до впровадження моделі New Public Management у світовій практиці дає змогу рекомендувати звернення до досвіду Сінгапура, оскільки метою адміністративних реформ у цій країні було створення стабільної, ефективної системи державного управління за відсутності корупції та з орієнтованим на ринок адміністративним апаратом.

Аналогічна мета стоїть нині і перед Україною, що робить сінгапурський досвід актуальним, оскільки в цій країні завдяки впровадженню моделі New Public Management з'явилася можливість вирішити питання, які дуже схожі на ті, що сьогодні поставили перед Україною. Зокрема, в цій країні (у 80–90-ті роки минулого століття) впровадження нової моделі дозволило змінити такий важливий елемент управ-

ліній, як економічна діяльність, через використання програмно-орієнтованого управління, бюджетування, управління за результатами та створення низки агентств замість системи міністерств, яким були передані значні ресурси і повноваження та які працювали під пильним наглядом громадськості. У результаті в Сінгапурі значно скоротився обсяг державних витрат на забезпечення адміністративно-управлінської діяльності, підвищилася якість управління, економічна ефективність держави [14].

При цьому суттєвий вплив громадськості на державні рішення через застосування механізму обговорення проєктів, надання суспільству значних контрольних повноважень тощо дозволило значно зменшити рівень корупції в країні. Крім того, й самі органи боротьби із корупцією працювали прозоро, знаходилися під суспільним контролем, який, зокрема, відслідковував рівень доходів чиновників на предмет їх законності та відповідність майнового стану родин урядовців та службовців рівню їх легальних витрат [8].

Отже, досвід Сінгапура доцільно творчо осмислити, взявши основні елементи сінгапурської моделі та трансформували цей досвід з урахуванням українських реалій та українського досвіду управління державою, який був набутий під час війни.

Подальші дослідження в зазначеному напрямку мають бути сконцентровані на проблемі використання досвіду публічної політики, набутого під час війни, у формуванні вітчизняної моделі New Public Management в Україні.

ВИСНОВКИ

Таким чином, модель New Public Management є результативним засобом підвищення ефективності публічної політики, перетворення її на практичну концепцію державного управління, що дозволяє створити принципово нове середовище взаємодії держави та суспільства, зробивши державні послуги доступними, знизивши втрати на державне управління, створивши позитивний імідж сучасної соціально-орієнтованої держави. Для України ця модель публічної політики є найбільш перспективною, оскільки вона дає можливість усунути від управлінської практики олігархічні структури, зменшити корупцію, підвищити ефективність державних фінансів та створити умови для розвитку громадянського суспільства.

Зрозуміло, що в умовах воєнних дій неможливо повною мірою реалізувати досліджувану модель, але, розуміючи поетапний характер реформ, уже зараз державі потрібно створити стратегічну карту для впровадження цієї концепції в повоєнній Україні, окресливши ті кроки, які мають стати першочерговими для перетворення традиційної адміністративно-орієнтованої моделі державного управління на нову модель публічної політики – New Public Management. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Деякі питання реформування державного управління України» від 21 липня 2021 р. № 831-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-p#Text>
2. Barzelay M. Origins of the New Public Management: An International View from Public Administration / Political Science. In: *New Public Management: Current Trends and Future Prospects* / ed. by K. McLaughlin, S. Osborne, E. Ferlie. London, 2002. P. 15–34.
3. Caiden G. E., Sundaram P. The Specificity of Public Service Reform. *Public Administration and Development*. 2004. Vol. 24. Iss. 5. P. 373–383. DOI: <https://doi.org/10.1002/pad.329>
4. Christensen T., Laegreid P. New Public Management: The Effect of Contractualism and Devolution on Political Control. *Public Management Review*. 2001. Vol. 3. Iss. 1. P. 73–94. DOI: <https://doi.org/10.1080/14616670010009469>
5. *Theories of the Policy Process* / ed. by C. M. Weible, P. A. Sabatier. 4th Ed. New York : Routledge, 2018. 416 p. DOI: <https://doi.org/10.4324/9780429494284>
6. Radaelli C. M. The domestic impact of European Union public policy: notes on concepts, methods, and the challenge of empirical research. *Politique européenne*. 2002. Vol. 1. No. 5. P. 105–136. DOI: <https://doi.org/10.3917/poeu.005.0105>
7. Hughes O. E. *Public Management and Administration*. 3rd ed. New York : Palgrave Macmillan, 2003. 313 p.
8. Lee E. W., Haque M. S. The New Public Management Reform and Governance in Asian NICs: A Comparison of Hong Kong and Singapore. *Governance*. 2006. Vol. 19. Iss. 4. P. 605–626. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1468-0491.2006.00330.x>
9. Manning N. The Legacy of the New Public Management in Developing Countries. *International Review of Administrative Sciences*. 2001. Vol. 67. Iss. 2. P. 297–312. DOI: <https://doi.org/10.1177/0020852301672009>
10. Minogue M. The Internationalization of New Public Management. In: *The Internationalization of Public Management: Reinventing the Third World State* / McCourt W., Minogue M. (eds). Northampton, Edward Elgar Publishing. MA, 2001. 288 p.
11. Mintrom M., Herbert A. Simon, *Administrative Behavior: A Study of Decision-Making Processes in Administrative Organization*. Oxford : Oxford University Press, 2015. P. 12–21. DOI: <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199646135.013.22>
12. Sarker A. E. New Public Management in Developing Countries: An Analysis of Success and Failure with Particular Reference to Singapore and Bangladesh. *International Journal of Public Sector Management*. 2006. Vol. 19. No. 2. P. 180–203. DOI: <https://doi.org/10.1108/09513550610650437>
13. Swinkels M. How ideas matter in public policy: a review of concepts, mechanisms, and methods. *International Review of Public Policy*. 2020. Vol. 2. Iss. 3. P. 281–316. DOI: <https://doi.org/10.4000/irpp.1343>
14. Tay J. *Public Service Reforms in Singapore*. N. Y. : Management Development and Governance Division, 1999.

15. Llanque M. Max Weber, Wirtschaft und Gesellschaft. Grundriss der verstehenden Soziologie, Tübingen 1922. In: Kailitz S. (eds). Schlüsselwerke der Politikwissenschaft. VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2007. S. 489–493.
DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-531-90400-9_129

REFERENCES

Barzelay, M. "Origins of the New Public Management: An International View from Public Administration". In: New Public Management: Current Trends and Future Prospects, 15-34. London, 2002.

Caiden, G. E., and Sundaram, P. "The Specificity of Public Service Reform". *Public Administration and Development*, vol. 24, no. 5 (2004): 373-383.
DOI: <https://doi.org/10.1002/pad.329>

Christensen, T., and Laegreid, P. "New Public Management: The Effect of Contractualism and Devolution on Political Control". *Public Management Review*, vol. 3, no. 1 (2001): 73-94.
DOI: <https://doi.org/10.1080/14616670010009469>

Hughes, O. E. *Public Management and Administration*. New York: Palgrave Macmillan, 2003.

[Legal Act of Ukraine] (2021). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-p#Text>

Lee, E. W., and Haque, M. S. "The New Public Management Reform and Governance in Asian NICs: A Comparison of Hong Kong and Singapore". *Governance*, vol. 19, no. 4 (2006): 605-626.
DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1468-0491.2006.00330.x>

Llanque, M. "Max Weber, Wirtschaft und Gesellschaft. Grundriss der verstehenden Soziologie, Tübingen 1922". In Schlüsselwerke der Politikwissenschaft,

489-493. VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2007.
DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-531-90400-9_129

Manning, N. "The Legacy of the New Public Management in Developing Countries". *International Review of Administrative Sciences*, vol. 67, no. 2 (2001): 297-312.
DOI: <https://doi.org/10.1177/0020852301672009>

Minogue, M. "The Internationalization of New Public Management". In *The Internationalization of Public Management: Reinventing the Third World State*. Northampton, MA: Edward Elgar Publishing, 2001.

Mintrom, M. Herbert A. Simon, *Administrative Behavior: A Study of Decision-Making Processes in Administrative Organization*. Oxford: Oxford University Press, 2015.
DOI: <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199646135.013.22>

Radaelli, C. M. "The domestic impact of european union public policy: notes on concepts, methods, and the challenge of empirical research". *Politique europeenne*, vol. 1, no. 5 (2002): 105-136.
DOI: <https://doi.org/10.3917/poeu.005.0105>

Sarker, A. E. "New Public Management in Developing Countries: An Analysis of Success and Failure with Particular Reference to Singapore and Bangladesh". *International Journal of Public Sector Management*, vol. 19, no. 2 (2006): 180-203.
DOI: <https://doi.org/10.1108/09513550610650437>

Swinkels, M. "How ideas matter in public policy: a review of concepts, mechanisms, and methods". *International Review of Public Policy*, vol. 2, no. 3 (2020): 281-316.
DOI: <https://doi.org/10.4000/irpp.1343>

Tay, J. *Public Service Reforms in Singapore*. New York: Management Development and Governance Division, 1999.

Theories of the Policy Process. New York: Routledge, 2018.
DOI: <https://doi.org/10.4324/9780429494284>

УДК 34.004

JEL: F52; H56; O38

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-12-11-17>

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА: СОЦІАЛЬНИЙ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТИ, ЦИФРОВІЗАЦІЯ

©2023 ПТАЩЕНКО О. В.

УДК 34.004

JEL: F52; H56; O38

Птащенко О. В. Національна безпека: соціальний та економічний аспекти, цифровізація

У наведеній роботі розглянуто основні складові національної безпеки та зосереджено увагу на соціальному та економічному компонентах – як на двох найбільш пов'язаних між собою та іншими компонентами національної безпеки. В умовах цифровізації соціальний та економічний аспекти національної безпеки стають особливо важливими, оскільки сучасне суспільство та економіка все більше залежать від інформаційних технологій і цифрових засобів. Наведено ключові аспекти кожного з цих напрямків: забезпечення населення базовими навичками кібербезпеки та свідомим використанням цифрових технологій; розвиток нормативно-правових механізмів та технічних рішень для захисту особистої інформації громадян; взаємодія між владою, бізнесом і громадськістю для захисту критичних інфраструктур від кіберзагроз; розробка та впровадження стратегій з боротьби з кіберзлочинністю для забезпечення кібербезпеки суспільства; використання цифрових технологій для полегшення участі громадян у виборчих процесах і прийнятті рішень; забезпечення прозорості та доступу до публічної інформації через цифрові канали; розвиток електронної комерції та цифрових фінансових послуг для стимулювання економічного зростання; підтримка інновацій і впровадження цифрових технологій для підвищення конкурентоспроможності; забезпечення кібербезпеки бізнесу для запобігання витокам конфіденційної інформації; захист фінансових установ від кіберзагроз для забезпечення стабільності фінансової системи; забезпечення робочої сили необхідними цифровими навичками та навчанням в умовах цифрової економіки; розвиток моделей дистанційної роботи та мобільних технологій для вдосконалення ринку праці. Цифрова безпека та технологічний розвиток у сфері економіки визначають успішність країни в сучасному світі. Організації та держави повинні активно працювати над вдосконаленням законодавства, розвитком технологій і підвищенням кіберсвідомості для ефективної протидії кіберзагрозам і забезпечення стійкості національної безпеки.

Ключові слова: національна безпека, система економічної безпеки, ризики та загрози, рівень соціальної безпеки міста, соціальна підсистема, управління соціальною безпекою, економічний розвиток, національна економіка, цифрові технології, цифрова економіка, цифровізація.

Рис.: 1. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 15.